

УДК 631.53.04:633.854.78

ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ СОНЯШНИКУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Брегед В., магістр 1-го року навчання,

Науковий керівник: Нінова Г.В., к.с.-г.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

e-mail: Stepina557@gmail.com

Постановка проблеми. Соняшник має велике значення як головна олійна культура на півдні України. Середня врожайність соняшнику в Україні в останні роки становила 16-18 ц/га. За технологічним та економічним навантаженням строк сівби – це один з агротехнічних заходів, який не потребує додаткових витрат, також збільшення робочого часу або заміни технологічного обладнання. Разом з цим, строк сівби має комплексний вплив на умови росту і розвитку рослин, а саме: - змінюються вологість, температура ґрунту і польова схожість насіння, а з ними й тривалість періоду сівба-сходи; -різна кількість і термін допосівних культиваций обумовлюють рівень забур'яненості посівів; -зміна довжини світового дня залежно від цього фактора прискорює або уповільнює темпи розвитку рослин і змінює тривалість міжфазних періодів;- разом із температурним змінюється і водний режим ґрунту, який, в свою чергу, обумовлює характер живлення рослин. Оптимальним строком сівби соняшнику слід вважати період, коли температура ґрунту на глибині 10 см становить +8-10°C. За останні роки в південних областях Степової зони України відсутні рекомендації із застосування оптимальних строків сівби у зв'язку із зміненням температурного режиму та режиму опадів, які припадають на період цвітіння-дозрівання соняшника.

В цілому, створення оптимальних умов росту та розвитку рослин соняшнику одні з головних у формуванні його продуктивності, чим і визначається актуальність досліджень.

Мета статті. Виявлення особливостей формування урожайності соняшнику у південному Степу України в залежності від строків сівби.

Об'єкт дослідження: рослини соняшнику, особливість їх росту, розвитку і формування продуктивності.

Предмет дослідження: фази росту та розвитку соняшнику, елементи структури врожайності.

Основні матеріали дослідження. Для вирішення зазначеної задачі у 2018 році було закладено дослід в умовах ФГ«Оптimum Б.В.П.» в Запорізькій області Веселівського району с.м.т. Веселе на чорноземах звичайних середньо-суглинкових. В дослідженнях використано ультраранній сорт соняшника Сур. Густота стояння рослин досліджуваного сорту перед збиранням складала 70 тис. шт./га.

За контроль прийнято загальноприйнятий строк сівби 15.04; Варіанти досліду 05.08.18; 29.08.18; 31.08.18.

За комплексною оцінкою вегетаційного періоду 2018 року видно несприятливий розподіл опадів протягом вегетації та несприятливий температурний режим, що стало неможливим одержання задовільного урожаю соняшнику у загальноприйняті строки сівби. Встановлено, що посів сорту соняшника «СУР» у цей період забезпечив фактичну врожайність на рівні 9, 2 варіанти - 11 ц/га, у решти варіантів отримано біологічний врожай на рівні 25 ц/га. Скошування у цих варіантів планується 20-25 жовтня.

Висновки. Наведені дані свідчать, що загальні строки сівби були критичними, через нестачу вологи в ґрунті, але дані 2 варіанту свідчать, що дощі у кінці серпня дали можливість висіяти та отримати врожай соняшника на рівні 11 ц/га, тоді як на контрольному варіанті мали 9 ц/га. Показники врожайності свідчать про доцільність проведення подальших досліджень із вивчення оптимальних строків сівби соняшника в умовах Південного Степу України.